

Ekonomický a sociální vývoj České republiky ve 3. čtvrtletí 2007 (předběžné údaje)

I. ZÁKLADNÍ TENDENCE

- **Růst HDP o 6,0 %** Česká republika udržela i ve 3. čtvrtletí¹ letošního roku vysoké tempo přírůstků hrubého domácího produktu (HDP) a přes mírné zvolnění na nabídkové i poptávkové straně potvrdila stabilizaci na vysoké úrovni. HDP se zvýšil o 6,0 %². Růstové podněty byly na straně tvorby zdrojů podporovány zpracovatelským průmyslem (především vývozem zboží strojírenského charakteru), k němuž se přidružil sektor tržních služeb. Na straně užití zdrojů působil zejména růst výdajů domácností na konečnou spotřebu.
- **Posílení mezinárodní ekonomické pozice ČR** Vyšší míra ekonomického růstu v ČR než ve vyspělých evropských ekonomikách vedla k dalšímu přiblížení ekonomické úrovně ČR k průměru dosaženému v objemu HDP na 1 obyvatele v paritě kupního standardu (PPS) za úhrm EU 27.
- **Zvyšující se vliv růstu zaměstnanosti na růst HPH** Souhrnná produktivita práce se zvýšila meziročně o 4,2 % a přispěla ze 73,6 % k růstu hrubé přidané hodnoty. Zbývajících 26,4 % náleželo zvýšenému počtu zaměstnaných osob o 1,5 %, tento podíl byl vyšší než před rokem. Produktivita práce nejvíce vzrostla v sektoru služeb, avšak nejvíce přispěla k růstu přidané hodnoty ve zpracovatelském průmyslu.
- **Hrubý domácí důchod se zvýšil o 6,8 %** Příznivý vývoj směnných relací zahraničního obchodu se projevil zvýšeným obchodním ziskem a velkým zlepšením ve zhodnocení národní práce na zahraničních trzích. To vedlo k tomu, že za 3. čtvrtletí 2007 se hrubý domácí důchod zvýšil reálně o 6,8 %, tj. rychleji o 0,8 p. b. než HDP.
- **Vyšší podíl financování THFK z vnějších zdrojů** Hrubé národní úspory se meziročně zvýšily a míra úspor 25,7 % byla meziročně vyšší o 0,7 p. b. Výdaje na tvorbu hrubého kapitálu se přitom zvýšily více než hrubé národní úspory a míra investic 31,4 % přesáhla míru úspor. Vlivem zvyšujícího se salda národních běžných transakcí s nerezidenty se míra financování výdajů na tvorbu hrubého kapitálu z vnějších zdrojů zvýšila ze 17,8 % před rokem na současných 18,4 %.

Základní ekonomické charakteristiky

v %

	3.Q. 2006	4.Q. 2006	1.Q. 2007	2.Q. 2007	3.Q. 2007	4.Q.05 až 3.Q.06	Rok 2006	2.Q.06 až 1.Q.07	3.Q.06 až 2.Q.07	4.Q.06 až 3.Q.07
HDP – meziroční změna reálně	6,3	6,2	6,4	6,3	6,0	6,6	6,4	6,3	6,3	6,2
Konečná spotřeba – meziroční změna reálně	2,8	4,7	5,0	4,2	3,7	3,2	3,8	4,0	4,2	4,4
Tvorba hrubého kapitálu – meziroční změna reálně	13,5	9,8	8,3	10,2	9,4	8,8	11,0	11,2	10,5	9,4
Meziroční míra inflace – průměr	2,9	1,5	1,5	2,4	2,5	2,8	2,5	2,2	2,1	2,0
Míra registrované nezaměstnanosti – průměr	7,9	7,5	7,7	6,7	6,3	8,4	8,1	7,8	7,4	7,0
Saldo státního rozpočtu k HDP v % ¹⁾	-0,7	-11,7	1,4	-1,1	3,9	-2,5	-3,0	-3,1	-3,1	-1,8
Běžný účet platební bilance k HDP v % ¹⁾	-4,8	-5,4	2,0	-4,7	-5,3	-2,3	-3,1	-3,1	-3,3	-3,5
Finanční účet platební bilance k HDP v % ¹⁾	5,8	5,3	-0,4	2,5	4,5	2,9	3,5	3,6	3,3	3,0
Čistý vývoz zboží a služeb k HDP v % ¹⁾	2,4	2,1	6,9	4,5	3,6	3,0	3,1	3,6	4,0	4,3

¹⁾ v běžných cenách

Pramen: ČSÚ, MF, MPSV, ČNB, propočty ČSÚ

- **Růst průmyslové produkce nejnižší v letošním roce** Meziroční růst **průmyslové produkce** (měřený indexem průmyslové produkce) dosáhl 6,1 % a to byl nejnižší meziroční přírůstek v letošním roce. K růstu přispěl rozhodujícím způsobem zpracovatelský průmysl (6,0 p.b.). V rámci zpracovatelského průmyslu měly již tradičně nejvyšší příspěvek výroba dopravních prostředků a zařízení, výroba elektrických a optických přístrojů, výroba a opravy strojů a zařízení a výroba pryžových a plastových výrobků.

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb vzrostly meziročně o 3,4 %, podíl tržeb ICT sektoru na tržbách zpracovatelského průmyslu celkem v běžných cenách vzrostl meziročně o 0,1 p.b. Pokračoval růst **počtu zaměstnanců** v průmyslu především zásluhou podniků pod zahraniční kontrolou. **Průměrná mzda** se zvýšila o 7,2 %. **Účetní přidaná hodnota** (v běžných cenách) vzrostla o 10,9 %.

¹ Pokud není uvedeno jinak jedná se o hodnocení 3. čtvrtletí 2007

² Indexy HDP a jeho složek jsou počítány v průměrných cenách předchozího roku. Indexy tržeb v jednotlivých odvětvích ve stálých cenách roku 2000, pokud není uvedeno jinak.

Výroba **elektrické energie** meziročně vzrostla o 3,7 %. Tuzemská spotřeba se zvýšila pouze o 1,7 %, vzrostla spotřeba všech skupin odběratelů s výjimkou ostatní spotřeby, nejrychleji rostla spotřeba domácností (o 5,2 %). Spotřeba **zemního plynu** se zvýšila o 12,2 % při snížení jeho dovozu o 19,3 %. Příčinou snížení dovozu byl vysoký stav zásob. Dovoz **ropy** (v tunách) byl v porovnání s 3. čtvrtletím 2006 nižší o více než pětinu.

V říjnu vzrostla průmyslová produkce meziročně o 8,4 %.

- **Výkon stavebnictví vlivem nedostatku stavebních materiálů a kvalifikovaných pracovníků poklesl**

Objem **stavební výroby** se v porovnání se 3. čtvrtletím 2006 snížil o 0,3 %, v podnicích s 20 a více zaměstnanci o 1,0 %. Vedle nedostatku některých materiálů a kvalifikovaných pracovníků sil působily negativně i nedostatky při přípravě a financování stavebních projektů. Objem **stavebních prací provedených vlastními pracovníky** (ZSV – v podnicích s 20 a více zaměstnanci) klesl o 1,4 %.

Objem **tržeb** za prodej vlastních výrobků a služeb (převážně za stavební činnost) se nepatrně zvýšil (o 0,6 %). Počet zaměstnanců ve stavebnictví se snížil o 0,8 % a jejich produktivita vzrostla o 0,5 %. V důsledku vyššího růstu průměrné mzdy (nominálně o 6,3 %) vzrostly jednotkové mzdové náklady o 5,8 %. Z hlediska finančního hospodaření vytvořily stavební podniky vyšší účetní přidanou hodnotu než ve 3. čtvrtletí 2006.

Hodnota **stavebních zakázek** ke konci září představovala zásobu práce na více než 8 měsíců. Počet vydaných **stavebních ohlášení a povolení** stejně jako jejich orientační hodnota byly nižší než ve 3. čtvrtletí 2006.

V **bytové výstavbě** vzrostl meziročně počet zahájených bytů o 7,5 % a počet dokončených bytů o 44,3 %. Rozestavěnost bytů zůstala na vysoké úrovni.

V říjnu se stavební produkce meziročně zvýšila o 3,5 %.

- **Výrazný růst tržeb v zemědělství**

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v odvětví **zemědělství** se meziročně zvýšily o 8,4 %, v běžných cenách téměř o čtvrtinu. Počet zaměstnanců v podnicích zemědělské prvovýroby se dále snižoval. Při vyšším růstu produktivity práce než růstu průměrných mezd se jednotkové mzdové náklady snížily. Účetní přidaná hodnota se zvýšila téměř o polovinu v důsledku růstu výkonů, zvýšení výkonové spotřeby nebylo podstatné.

- **Vyšší sklizeň hlavních plodin proti roku 2006**

Podle závěrečných **odhadů sklizní** k 15. říjnu bude celková sklizeň obilovin na úrovni **průměru předchozích pěti let**, brambor bude sklizeno o 7,1 % méně, sníží se i sklizeň cukrovky o 23,5 %. Zvýšená sklizeň se očekává u řepky, což je ovlivněno jak zvýšením osevních ploch tak i hektarového výnosu.

- **Produkce zemědělství se v roce 2007 zvýší**

Podle prvního odhadu bude **produkce zemědělského odvětví** v roce 2007 reálně o 2,7 % vyšší než v roce 2006. Rostlinná produkce vzroste o 5,2 % a živočišná produkce klesne o 0,4 %.

- **Přírůstek tržeb v maloobchodě letos postupně klesal**

Tržby v **maloobchodě vč. motoristického segmentu** se meziročně reálně zvýšily o 6,4 %, růst v maloobchodě (vč. oprav výrobků pro osobní potřebu a pro domácnost) a v motoristickém segmentu se výrazně neodlišoval. V podnicích **ubytování a stravování** se tržby v reálném vyjádření snížily o 0,3 %. Počet zaměstnanců v obchodě celkem se meziročně zvyšoval rychleji než počet pracovníků a jejich podíl na počtu pracovníků se přiblížil třem čtvrtinám. Účetní přidaná hodnota (v běžných cenách) se v odvětví obchodu snížila o 3,1 %.

- **Aktivní přínos cestovního ruchu pro platební bilanci 11,5 mld. Kč**

V **hromadných ubytovacích zařízeních** se ubytovalo celkem 4,6 milionu hostů, o 0,2 % méně než před rokem. Snížil se jak počet zahraničních, tak i domácích hostů. Tradičně nejvyšší byla návštěvnost Prahy, v letním období následovala návštěvnost Jihočeského kraje. Počet přenocování klesl rychleji a průměrná doba přenocování se snížila na 3,4 noci. Nejvyšší přírůstky počtu hostů zaznamenaly čtyřhvězdičkové hotely, naopak nejvíce se snížil počet nerezidentů v kempech. Dynamicky se zvýšil počet návštěvníků z Ruska i počet jejich přenocování. Aktivní bilance cestovního ruchu (jako součást platební bilance) činila 11,5 mld. Kč a proti 3. čtvrtletí 2006 se snížila o 18,3 %.

- **Tržby v dopravě vzrostly o 7,1 %**

Na růstu tržeb za prodej vlastních výrobků, služeb a zboží v **dopravě** o 7,1 % se podílely zejména vedlejší a pomocné činnosti a letecká doprava. Počet zaměstnanců v dopravě se zvýšil o 1,6 %. Produktivita práce v dopravě (při započtení pracujících majitelů firmy a spolupracujících členů domácnosti) rostla rychleji než průměrná mzda. Účetní přidaná hodnota se v běžných cenách zvýšila o 11,5 %, když výkony rostly rychleji než výkonová spotřeba.

Tržby v odvětví **spoju** vzrostly o 7,8 % a to byl výrazně vyšší přírůstek než v předchozích čtvrtletích. Při sníženém počtu zaměstnanců rostla produktivita práce pomaleji než průměrná mzda. Účetní přidaná hodnota se snížila o 9,9 % vlivem vysokého růstu výkonové spotřeby (28,5 %).

• **Hrubý zisk v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví klesl**

V **peněžnictví a pojišťovnictví** (bez ČNB) bylo v porovnání s 3. čtvrtletím 2006 dosaženo o 17,0 % nižšího hrubého zisku. Na rozdíl od předchozích čtvrtletí vzrostl zisk pouze v bankách a spořitelnách, v ostatních skupinách institucí výsledek hospodaření klesl. Tomu odpovídal i růst průměrných mezd, celkově v odvětví o 7,6 %, z toho v bankovních peněžních institucích o 8,6 %.

• **Tržby v odvětví ostatních tržních služeb vzrostly o 6,9 %**

Tržby v odvětví **ostatních tržních služeb** vzrostly o 6,9 % v důsledku vysokého růstu v mezipodnikových službách. Tržby ve službách převážně pro obyvatelstvo rostly třetinovým tempem, nejrychleji ve školství. Růst tržeb byl zabezpečen růstem počtu zaměstnanců při stagnující produktivitě. Průměrná mzda se zvýšila o 7,1 %. Vytvořená účetní přidaná hodnota byla o 9,3 % vyšší než před rokem při shodném růstu výkonů a výkonové spotřeby. Téměř tři čtvrtiny z celkových tržeb byly realizovány v podnicích s méně než 100 zaměstnanci.

Vývoj tržeb^{*)} ve vybraných odvětvích

meziroční indexy v %

Odvětví		3.Q. 2006	4.Q. 2006	1.Q. 2007	2.Q. 2007	3.Q. 2007	4.Q.2005 až 3.Q.2006	Rok 2006	2.Q.2006 až 1.Q.2007	3.Q.2006 až 2.Q.2007	4.Q.2006 až 3.Q.2007
Průmysl	v b.c.	116,1	117,9	107,8	108,9	107,5	114,9	117,6	113,7	112,5	110,4
	ve st. c.	113,3	115,4	104,5	104,5	103,4	113,8	115,7	111,1	109,2	106,8
Stavebnictví	v b.c.	111,7	121,5	131,0	108,5	104,5	109,1	113,0	117,1	116,7	114,3
	ve st. c.	108,3	117,7	126,7	104,8	100,6	106,1	109,8	113,5	113,0	110,6
Zemědělství	v b.c.	99,8	99,0	98,0	100,1	123,9	97,6	98,3	98,3	99,3	106,1
	ve st. c.	97,2	96,7	87,6	92,6	108,4	98,1	96,3	93,9	94,2	97,2
Maloobchod (OKEČ 50,52)	v b.c.	106,3	105,8	109,2	108,1	107,1	106,4	106,6	106,9	107,3	107,5
	ve st. c.	106,3	106,8	109,9	108,0	106,4	105,7	106,5	107,2	107,7	107,7
Doprava	v b.c.	93,3	95,6	114,3	112,1	108,4	96,0	93,0	97,4	102,8	107,0
	ve st. c.	91,7	96,0	112,5	110,0	107,1	93,6	91,6	96,1	101,4	105,8
Spoje	v b.c.	101,1	104,7	105,0	104,0	107,4	103,4	103,5	103,7	103,7	105,3
	ve st. c.	100,8	104,6	104,7	103,4	107,8	103,9	103,0	103,3	103,4	105,1
Ostatní tržní Služby	v b.c.	106,1	107,8	106,0	106,9	109,7	108,4	107,1	106,9	106,8	107,7
	ve st. c.	101,9	103,6	102,7	103,7	106,9	104,9	103,2	103,0	103,0	104,2

*) V průmyslu, stavebnictví a zemědělství se jedná o tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, v ostatních odvětvích se údaje týkají celkových tržeb

• **Mírný růst inflačních tlaků**

Hladina spotřebitelských cen se ve 3. čtvrtletí zvýšila meziročně o 2,5 %, což bylo o 0,1 p.b. více než ve 2. čtvrtletí. Růst cen ovlivnil zejména růst regulovaných cen o 10,2 %, vzrostly zejména ceny tabákových výrobků, ceny čistého nájemného, ceny zemního plynu a tepla a teplé vody. Tržní ceny vzrostly pouze o 1,0 %. Ceny zboží se zvýšily o 2,5 % a ceny služeb o 2,6 %.

Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného indexu spotřebitelských cen za posledních 12 měsíců proti průměru předchozích 12ti měsíců činila v září 2,0 %, což představuje zpomalení inflace ve srovnání s červnem 2007 o 0,1 p.b..

V říjnu se při meziročním srovnání ceny zvýšily o 4,0 %, v listopadu o 5,0 %.

• **Ceny zemědělských výrobců pokračovaly v dvouciferném růstu**

Ceny zemědělských výrobců se zvýšily o 15,0 % a dvouciferným tempem rostly ve všech čtvrtletích letošního roku. Byl to důsledek zesíleného růstu cen rostlinných výrobků, které byly např. u obilovin o polovinu vyšší než před rokem, ceny ovoce se zvýšily téměř o třetinu. Ceny živočišných výrobků vzrostly pouze o 2,2 %. **Ceny průmyslových výrobců** se zvýšily o 3,9 %, a to byl nižší růst než ve 2. čtvrtletí. Rostly zejména ceny v odvětví uhlí, lignitu, rašeliny a ropy, v odvětví elektřiny plynu a vody a v odvětví základních kovů, hutních a kovodělných výrobků. **Ceny stavebních prací** se zvýšily o 4,2 % a **ceny v tržních službách** o 1,1 %, vzrostly zejména ceny vnitrostátní silniční nákladní dopravy a ceny podnikatelských služeb a služeb v oblasti nemovitostí a pronájmu.

V říjnu a v listopadu se při meziročním srovnání ceny v zemědělství zvýšily o 24,4 %, resp. o 26,9 %, ceny stavebních prací byly vyšší o 4,3 % a 4,4 %. Ceny průmyslových výrobců se zvýšily v říjnu o 4,4 % a v listopadu o 5,4 %. Nejpomaleji rostly ceny tržních služeb pro podnikatelskou sféru (o 2,0 %, resp. o 1,9 %).

• **Směnné relace dosáhly za 3. čtvrtletí v průměru hodnoty 102,4 %**

Ceny v zahraničním obchodě pokračovaly ve 3. čtvrtletí v tendencích z prvních dvou čtvrtletí, to znamená, že dovozní ceny byly nižší a vývozní ceny vyšší než před rokem. **Směnné relace** dosáhly za 3. čtvrtletí 102,4 % a jejich pozitivní hodnota v letošním roce neustále klesá. **Světové ceny** průmyslových surovin a potravin, měřené indexem ČSÚ, se v průměru za 3. čtvrtletí meziročně zvýšily o 3,6 %.

• **Rostoucí přebytek obchodní bilance**

Vývoz zboží v běžných cenách rostl meziročně o 16,2 %, dovoz zboží o 14,8 % (ve stálých cenách o 14,5 %, resp. o 15,6 %³). Více než polovinu přírůstku vývozu i dovozu zabezpečila skupina stroje a dopravní prostředky. Přebytek obchodní bilance 10,9 mld. Kč se v porovnání se 3. čtvrtletím 2006 zlepšil o 8,0 mld. Kč a výsledkem příznivých směnných relací byl obchodní zisk 13,0 mld. Kč. Tradičně vysoký byl příspěvek obchodu se stroji a dopravními prostředky (zvýšení přebytku o 7,3 mld. Kč), o 6,8 mld. Kč se snížil schodek obchodu surovinami nepoživatelnými a minerálními palivy. Opačně působil obchod polotovary a materiály (zhoršení bilance o 4,2 mld. Kč) a chemikáliemi a příbuznými výrobky (zvýšení schodku o 3,1 mld. Kč). Z hlediska teritoriální struktury zahraničního obchodu se dále zvýšil přebytek se státy EU 27, schodek se státy mimo EU vzrostl. Podíl HT položek na vývozu i dovozu klesl při prohloubení deficitu na 9,4 mld. Kč.

V říjnu 2007 se v běžných cenách meziročně zvýšil vývoz zboží o 13,6 % a dovoz zboží o 11,5 %. Obchodní bilance skončila rekordním říjnovým přebytkem 8,6 mld. Kč.

• **Vysoký deficit běžného účtu a snížení přebytku na finančním účtu**

Běžný účet **platební bilance** byl za 3. čtvrtletí pasivní ve výši 47,8 mld. Kč. Proti aktivu ze zbožových operací a bilance služeb působilo pasivum bilance výnosů a běžných převodů. Ve srovnání se 3. čtvrtletím 2006 bylo vyšší aktivum zbožových operací o 8,9 mld. Kč a aktivum operací se službami o 2,3 mld. Kč. Finanční účet platební bilance skončil aktivem 40,1 mld. Kč především vlivem přímých zahraničních investic a změny krátkodobých pozic bankovního sektoru v rámci ostatních investic U portfoliových investic, vč. finančních derivátů se projevil odliv kapitálu. Pasivum běžného účtu činilo 5,3 % a aktivum finančního účtu 4,5 % z nominálního objemu HDP. Devizové rezervy se během 3. čtvrtletí zvýšily o 5,2 mld. Kč.

Stav **devizových rezerv ČNB** ke konci 3. čtvrtletí dosáhl 640 mld. Kč, což by dostačovalo k pokrytí cca 3 měsíčního dovozu zboží a služeb.

Průměrný **kurz koruny za 3. čtvrtletí posílil vůči euru** meziročně na 27,9 CZK/EUR, **vůči americkému dolaru** na 20,3 CZK/USD. Index nominálního efektivního kurzu koruny (rok 2005 = 100) dosáhl ve 3. čtvrtletí 106,0 % a posílil meziročně o 0,7 p.b. Index reálného efektivního kurzu koruny (v cenách průmyslových výrobců) meziročně posílil ze 102,4 % na 105,0 %.

• **Růst peněžní zásoby zůstal vysoký**

Meziroční růst **peněžní zásoby M2** se ve 3. čtvrtletí snížil a v září činil 11,0 %. Vysoká dynamika souvisela s růstem úvěrů poskytovaných podnikům i domácnostem. Tahounem růstu peněžní zásoby byl agregát **M1**, i když také jeho dynamika v důsledku zvýšení úrokových sazeb v porovnání s koncem června poklesla. Dynamika kvazi-peněz se zvýšila. Podíl peněžního agregátu M1 na peněžní zásobě M2 činil v září 57,5 %.

• **Úvěry rostly rychleji než vklady**

Celkové **úvěry** podnikům, domácnostem, vládě a nerezidentům se v září meziročně zvýšily o 25,2 %. Korunové úvěry se na celkových úvěrech podílely zhruba 86 %. Rostly jak úvěry nefinančním podnikům (o 21,6 %), tak i domácnostem (o 31,7 %), v obou případech se dynamika, i přes růst úrokových sazeb, zvýšila. Úvěry na bydlení meziročně vzrostly o 33,9 % a spotřebitelské úvěry o 27,8 %.

Dynamika celkových **vkladů** u bank se koncem 3. čtvrtletí 2007 meziročně zvýšila na 12,3 %, z toho korunové vklady vzrostly o 11,2 % a cizoměnové vklady téměř o čtvrtinu.

• **Záporné reálné úrokové sazby z vkladů**

Ve 3. čtvrtletí zvýšila ČNB základní REPO sazbu na 3,25 %. Průměrná **úroková sazba** z celkového stavu **vkladů** dosáhla koncem 3. čtvrtletí 1,4 %, z celkového stavu **úvěrů** činila 5,9 %. **Úroková marže** mezi celkovými úvěrovými a vkladovými sazbami nepodléhala výrazným výkyvům, v září dosahovala 4,5 p. b., v sektoru domácností činila 5,3 p. b. a v sektoru nefinančních podniků 3,5 p. b.

• **Počet obyvatel rostl vlivem přírůstku stěhování a přirozeného přírůstku**

K 30. 9. 2007 měla ČR 10 349,4 tisíc **obyvatel**, což bylo o 70,9 tisíc více než před rokem. I přes výrazný růst přírůstku přirozenou měnou byl přírůstek obyvatelstva zejména výsledkem aktivního salda zahraniční migrace. V průběhu 1. až 3. čtvrtletí počet živě narozených převýšil počet zemřelých, přirozený přírůstek činil 9,8 tis. osob. Narodilo se 86,4 tis. dětí a to bylo o 6,3 tis. dětí více než před rokem. Více než třetina dětí se narodila mimo manželství. Počet sňatků se zvýšil, mimo jiné v důsledku atraktivního data 7.7.2007. K 30.9.2007 bylo v ČR evidováno 376,2 tis. cizinců, tj. 3,6 % populace.

• **Míra ekonomické aktivity se snížila**

Při rychlém poklesu míry nezaměstnanosti podle ILO a pomalejším růstu míry zaměstnanosti se **míra ekonomické aktivity** ve 3. čtvrtletí 2007 (58,8 %) snížila proti 3. čtvrtletí minulého roku o 0,4 procentního bodu. Počet osob s jediným nebo hlavním zaměstnáním se zvýšil o 2,1 %. V mužské složce populace rostl rychleji.

³ Propočty deflátorů jsou provedeny pomocí indexů cen vývozu a indexů cen dovozu podle 67 skupin SITC, rev. 4 na dvě místa.

- **Průměrná mzda vzrostla reálně o 5,0 %, v obou sférách téměř shodně**

Počet zaměstnanců v ekonomických subjektech **s 20 a více zaměstnanci** podnikatelské sféry (v odvětví finanční zprostředkování bez ohledu na počet zaměstnanců) a ve všech organizacích nepodnikatelské sféry vzrostl o 1,2 %. Průměrná měsíční hrubá **nominální mzda** zaměstnanců vzrostla o 7,6 % a činila 21 470 Kč. Při růstu spotřebitelských cen o 2,5 % vzrostla průměrná **mzda reálně** o 5,0 %, v podnikatelské sféře shodně, v nepodnikatelské sféře o 4,9 %. Mzdová diference mezi jednotlivými odvětvími se meziročně zvýšila (variační koeficient ve 3. čtvrtletí vzrostl o 0,9 procentního bodu na 35,9 %).

Počet pracovníků v celém hospodářství ČR (odhad) se v porovnání s 3. čtvrtletím 2006 zvýšil o 1,5 %. **Počet zaměstnanců v celém hospodářství** vzrostl o 1,2 % a jejich průměrná mzda se zvýšila o 7,4 % na 20 130 Kč. Ke konci 3. čtvrtletí bylo v ČR v zaměstnaneckém poměru 222,8 tis. cizích státních příslušníků.

- **Míra registrované nezaměstnanosti se meziročně výrazně snížila a ke konci září činila 6,2 %**

Míra registrované nezaměstnanosti činila k 30. září 6,2 % a snížila se meziročně o 1,6 p.b. Evidováno bylo 365,0 tisíc uchazečů o práci, tj. o 89,2 tis. méně než před rokem. Z toho schopných bezprostředně nastoupit do zaměstnání bylo 340,4 tisíc. Počet dlouhodobě nezaměstnaných osob se meziročně snížil o 23,3 %, jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných byl i nadále vysoký a pohyboval se v průběhu čtvrtletí kolem 41 %. Průměrný počet neumístěných absolventů škol se proti 3. čtvrtletí 2006 snížil o více než čtvrtinu. Míra volných pracovních míst ve 3. čtvrtletí činila 3,0 %. Nejvyšší nezaměstnanost přetrvává v okresech Most (16,6 %), Karviná (14,3 %) a Teplice (12,0 %).

Míra registrované nezaměstnanosti činila ke konci října 5,8 a ke konci listopadu 5,6 %.

- **Čistá peněžní vydání v domácnostech důchodců rostla rychleji než v domácnostech zaměstnanců**

Čistá peněžní vydání na osobu v reálném vyjádření vzrostla v domácnostech zaměstnanců o 1,7 %, v domácnostech důchodců o 3,3 %. Podíl nezbytných vydání, tj. vydání na výživu a bydlení představoval u domácností zaměstnanců 35,7 % a u domácností důchodců 53,7 % jejich celkových vydání. Oba podíly byly nižší než před rokem. Náklady na bydlení (bez běžné údržby a oprav bytu) se pohybovaly v obou skupinách domácností zhruba na úrovni 3. čtvrtletí 2006.

- **Průměrný starobní důchod se reálně zvýšil**

Objem **sociálních výdajů** vzrostl proti 3. čtvrtletí 2006 o 14,8 %, z toho prostředky vynaložené na dávky státní sociální podpory o 47,5 % (zejména v důsledku zvýšení porodného a rodičovského příspěvku), na dávky sociální péče o 64,1 % a na důchody o 9,1 %. V důsledku valorizace důchodů k 1. 1. 2007 vzrostl průměrný **starobní důchod** ve 3. čtvrtletí meziročně o 6,9 %. Při meziročním růstu životních nákladů důchodců o 3,3 % se průměrný starobní důchod reálně zvýšil o 3,5 %.

- **Přebytek státního rozpočtu nevyšší od roku 1993**

Příjmy státního rozpočtu byly v 1. až 3. čtvrtletí 748,5 mld. Kč a jeho **výdaje** 712,2 mld. Kč (růst výdajů byl rychlejší než růst příjmů), státní rozpočet vykázal ke konci září přebytek 36,3 mld. Kč (o 34,8 mld. Kč vyšší než před rokem). Přebytek v poměru k nominálnímu HDP činil 1,4 % a v porovnání s 1. až 3. čtvrtletím 2006 se zvýšil. Na příjmové straně se z rozhodujících položek nejvíce zvýšilo inkaso daní z příjmů právnických osob (o více než pětinu), o více než 10 % vzrostlo inkaso daní z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daně z přidané hodnoty. O 10 % vzrostly příjmy z pojistného na sociální zabezpečení, výdaje na sociální dávky byly však o 19,7 mld. Kč. vyšší. Příjmy státního rozpočtu z EU a převody z Národního fondu vzrostly o 3,0 mld. Kč na 24,4 mld. Kč.

Na výdajové straně se při pomalejším růstu běžných výdajů zvyšovaly rychleji kapitálové výdaje. Z běžných výdajů rostly nejrychleji sociální dávky a neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně. Na odvody vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie byly odvedeny prostředky ve výši 18,6 mld. Kč, to bylo o 4,5 % méně než před rokem.

*

*

*

Porovnání vývoje ČR a EU ve 3. čtvrtletí 2007 podle vybraných harmonizovaných ukazatelů

Harmonizovaný ukazatel	EU 27	Eurozóna	Německo	Slovensko	Česká republika
Hrubý domácí produkt (stálé ceny) - meziroční změna v %	2,5	2,6	2,4	9,4	6,0
Index spotřebitelských cen (HICP)	102,1	101,9	102,2	101,4	102,7
Harmonizovaná míra nezaměstnanosti v %	6,9	7,1	8,2	11,1	5,1
Index průmyslové produkce (očistěno od vlivu počtu pracovních dní) v %	103,6	103,9	105,9	112,7	105,9
Index stavební výroby (očistěno od vlivu počtu pracovních dní) v %	102,2	101,5	97,0	101,6	99,0
Index objemu maloobchodních prodejí (očistěno od sezónních vlivů) v %	109,2	102,4	99,8	105,4	109,4

Zdroj: Eurostat (k 19. 12. 2007), propočty ČSÚ

Vybrané ukazatele ekonomiky ČR

Ukazatel	2005			2006					2007			
	3.čtvrt.	4.čtvrt.	rok	1.čtvrt.	2.čtvrt.	3.čtvrt.	4.čtvrt.	rok	1.čtvrt.	2.čtvrt.	3.čtvrt.	1.-3.čtvrt.
	Hrubý domácí produkt *) (průměrné ceny předchozího roku)	106,3	107,0	106,4	106,6	106,4	106,3	106,2	106,4	106,4	106,3	106,0
Výdaje na konečnou spotřebu celkem *)	103,2	102,7	102,3	104,2	103,3	102,8	104,7	103,8	105,0	104,2	103,7	104,3
v tom: domácností *)	102,2	102,9	102,3	104,9	105,3	105,0	106,2	105,4	106,6	106,0	105,6	106,1
vládních institucí *)	105,8	101,8	102,2	102,6	98,5	97,8	101,4	100,0	101,5	100,2	99,6	100,4
neziskových institucí *)	105,0	113,6	106,7	112,2	112,1	111,4	109,4	111,2	104,6	102,6	102,0	103,1
Tvorba hrubého fixního kapitálu *)	102,9	103,6	102,3	105,9	105,7	105,2	105,2	105,5	104,7	106,0	105,7	105,5
Vývoz zboží a služeb *)	111,6	112,9	111,8	119,3	111,4	111,3	116,0	114,4	115,4	113,5	114,8	114,6
Dovoz zboží a služeb *)	106,1	106,5	105,0	117,8	111,1	110,7	116,1	113,8	115,3	113,4	114,2	114,3
Tržby za prodej vlast.výrobků, služeb a zboží vč. odhadu (0 - 19 zaměstnanců) bez DPH (st. ceny= průměr roku 2000)												
průmysl celkem 1)	106,5	107,6	105,1	122,7	112,1	113,3	115,4	115,7	104,5	104,5	103,4	104,1
z toho zpracovatelský průmysl	107,8	108,7	106,0	115,6	109,4	110,1	111,8	111,6	109,6	105,6	103,6	106,2
stavebnictví celkem 1)	108,0	106,0	103,7	101,2	106,5	108,3	117,7	109,8	126,7	104,8	100,6	107,7
zemědělství celkem 1)	98,2	102,8	108,0	99,5	91,4	97,2	96,7	96,3	87,6	92,6	108,4	97,5
maloobchod celkem (OKEČ 50 a 52) 2)	103,0	104,1	105,2	106,8	106,0	106,3	106,8	106,5	109,9	108,0	106,4	108,1
v tom: obchod, opravy a údržba motor. vozidel;												
maloobch. prodej pohon. hmot(OKEČ 50)	97,6	102,2	105,0	107,3	104,4	107,0	107,8	106,6	111,9	108,8	107,1	109,2
maloobchod kromě motor. vozidel(OKEČ 52)	105,7	105,0	105,4	106,5	106,9	106,0	106,3	106,4	108,9	107,5	106,1	107,5
ubytování a stravování (OKEČ 55) 2)	96,8	98,3	93,8	93,2	97,4	100,2	99,8	97,8	101,4	100,1	99,7	100,3
doprava vč.pom.čin. a cest.kancel. 2)	104,2	103,7	102,6	90,0	88,6	91,7	96,0	91,6	112,5	110,0	107,1	109,6
spoje 2)	110,1	107,8	109,0	103,8	103,1	100,8	104,6	103,0	104,7	103,4	107,8	105,3
ostatní tržní služby (OKEČ 70-93) 2)	111,7	109,9	106,0	103,5	103,6	101,9	103,6	103,2	102,7	103,7	106,9	104,5
Průměrný evidenční počet zaměstnanců za NH celkem 3) (ve fyzických osobách)	100,9	100,8	100,7	100,9	101,0	101,1	101,4	101,1	101,9	101,5	101,3	101,6
v tom: podnikatelská sféra	101,0	101,0	101,0	101,0	101,1	101,3	101,6	101,3	102,2	101,8	101,7	101,9
nepodnikatelská sféra	100,3	100,0	99,8	100,4	100,3	100,5	100,9	100,5	100,6	100,2	99,9	100,2
Průměrná měsíční hrubá nominální mzda za NH celkem 3) (na fyzické osoby)	106,1	104,3	105,3	106,9	106,6	106,0	106,3	106,4	107,7	107,3	107,4	107,4
v tom: podnikatelská sféra	105,6	105,1	105,3	107,2	106,7	106,2	106,7	106,7	108,0	107,6	107,4	107,6
nepodnikatelská sféra	108,6	101,1	105,7	105,9	105,9	105,4	104,4	105,4	106,2	106,2	107,5	106,6
Reálná mzda za NH celkem 3)	104,1	101,9	103,3	104,0	103,6	103,0	104,7	103,8	106,1	104,8	104,8	105,1
v tom: podnikatelská sféra	103,6	102,6	103,3	104,3	103,7	103,2	105,1	104,1	106,4	105,1	104,8	105,3
nepodnikatelská sféra	106,6	98,7	103,7	103,0	102,9	102,4	102,9	102,8	104,6	103,7	104,9	104,3
Poměr prům. měsíč. starob. důchodu k měsíční hrubé nomin. mzdě za NH v % 4)	.	.	41,1	.	.	.	.	41,0	.	.	.	.
Míra obecné nezaměstnanosti (ILO) v %	7,8	7,8	7,9	8,0	7,1	7,0	6,5	7,2	6,0	5,3	5,1	5,5

*) Údaje za r. 2005 a 2006 sladěny s ročními NÚ. Údaje za 1. a 2. čtvrtletí 2007 aktualizovány k 7.12. 2007.

1) Bez údajů za tržby za zboží. 2) Pramen zjišťování - čtvrtletní zjišťování bez DPH.

3) Vč. údajů za MO a MV a odhadu za nešetřené zpravodajské jednotky. Nejsou zahrnuty osoby vykonávající veřejné funkce, např. poslanci, senátoři, soudci, uvolnění členové zastupitelstev všech stupňů aj.

4) Jedná se o podíl průměrného měsíčního důchodu (údaje MPSV - propočet průměrného měsíčního důchodu za rok) k průměrné hrubé nominální měsíční mzdě na fyzické osoby za rok (za NH bez odhadu za nešetř. zpravodajské jednotky, bez částí MV a MO a bez osob vykonáv. veřejné funkce, např. poslanci, senátoři, soudci, uvolnění členové zastupitelstev všech stupňů aj.).

Vybrané ukazatele ekonomiky ČR

Ukazatel	Měřící jednotka	Rok	1.čtvrtletí	2.čtvrtletí	3.čtvrtletí	4.čtvrtletí
Státní rozpočet 1) 2)						
Příjmy státního rozpočtu	mld.Kč	2005	206,8	426,3	634,1	866,5
		2006	235,9	468,8	673,5	923,1
		2007	242,0	483,3	748,5	
Výdaje státního rozpočtu	mld.Kč	2005	198,6	422,5	608,3	922,8
		2006	220,2	461,2	672,0	1020,6
		2007	230,7	482,0	712,2	
Státní dluh 3)	mld.Kč	2005	618,2	643,6	662,6	691,2
		2006	698,2	728,9	746,3	802,5
		2007	811,7	856,1	842,7	
Měnový vývoj 4)						
Stav vkladů přijatých komerčními bankami celkem v Kč +cizí měně - včetně rezidentů	mld.Kč	2005	1 725,4	1 844,3	1 891,0	1 850,3
		2006	2 007,7	2 069,4	2 092,1	2 025,1
		2007	2 203,2	2 317,6	2 350,2	
z toho stav vkladů v Kč - pouze rezidenti	mld.Kč	2005	1 542,2	1 648,0	1 676,6	1 625,6
		2006	1 786,1	1 839,7	1 869,2	1 775,8
		2007	1 954,8	2 046,1	2 076,3	
z toho stav vkladů domácností (pouze obyvatelstva) v Kč - pouze rezidenti	mld.Kč	2005	898,0	918,3	919,7	944,5
		2006	962,2	989,9	997,0	1 026,3
		2007	1 052,5	1 095,7	1 108,2	
Stav úvěrů poskytnutých komerčními bankami celkem v Kč +cizí měně - včetně rezidentů	mld.Kč	2005	1 048,4	1 096,0	1 147,3	1 178,7
		2006	1 223,9	1 290,0	1 346,5	1 413,2
		2007	1 471,9	1 591,2	1 686,2	
z toho stav úvěrů v Kč - pouze rezidenti	mld.Kč	2005	885,5	927,8	964,1	1 008,0
		2006	1 039,1	1 089,5	1 142,0	1 199,7
		2007	1 241,7	1 326,4	1 420,0	
z toho stav úvěrů domácností (pouze obyvatelstva) v Kč - pouze rezidenti	mld.Kč	2005	295,4	321,0	344,8	378,9
		2006	398,3	426,8	457,4	494,4
		2007	522,9	564,8	607,0	
Průměrné úrokové sazby z vkladů rezidentů v Kč 5)						
- nefinančních podniků	%	2005	1,087	0,928	0,882	0,909
		2006	1,026	1,019	1,172	1,178
		2007	1,295	1,367	1,544	
- domácností a NISD 6)	%	2005	1,342	1,189	1,175	1,247
		2006	1,215	1,193	1,226	1,280
		2007	1,262	1,257	1,310	
Průměrné úrokové sazby z úvěrů rezidentům v Kč 5)						
- nefinančních podniků	%	2005	4,478	4,094	4,070	4,203
		2006	4,185	4,209	4,384	4,449
		2007	4,502	4,731	5,082	
- domácností a NISD 6)	%	2005	7,798	7,561	7,328	7,200
		2006	7,033	6,950	6,826	6,796
		2007	6,683	6,611	6,602	
Devizové rezervy ČNB						
	mil.	2005	21 246	24 859	24 835	25 054
	EUR	2006	24 570	23 921	24 298	23 882
		2007	23 826	23 166		
Hrubé zadlužení ČR v zahraničí ve směnitelných měnách 2)						
	mil.	2005	34 358	35 746	37 672	38 818
	EUR	2006	38 607	40 601	41 948	44 263
		2007	44 212	45 709		
z toho obchodní banky	mil.	2005	7 669	7 299	8 140	9 238
	EUR	2006	7 813	8 496	9 454	9 932
		2007	10 121	11 794		
podniková sféra	mil.	2005	20 626	21 771	22 004	21 714
	EUR	2006	22 774	23 928	24 106	25 285
		2007	24 978	24 472		

1) Údaje z podkladů MF, stav na konci sledovaného období. 2) Předběžné údaje. 3) Státním(vládním) dluhem se rozumí dluh centrální vlády. Dále ještě existuje veřejný dluh, který je součet vládního dluhu, dluhů zdravotních pojišťoven, mimorozpočtových fondů a místních rozpočtů, tzn.krajů, měst a obcí. 4) Údaje z podkladů ČNB - stav na konci sledovaného období. 5) Úrokové sazby jsou propočteny podle metodiky ECB za rezidentské komerční banky. 6) NISD-neziskové instituce sloužící domácnostem.

Státní (vládní) dluh vzniká především kumulací schodků státního rozpočtu.Dluh je financován pokladničními poukázkami, státními dluhopisy, přímými půjčkami nebo např. půjčkami z Evropské investiční banky.

Vývoj základních ukazatelů ekonomiky ČR

Ukazatel	Roky	1.čtvrtletí	2.čtvrtletí	3.čtvrtletí	4.čtvrtletí	Průměr za uvedená čtvrtletí
index (průměr roku 2000=100)						
Průmysl						
Index průmyslové produkce	2005	124,9	137,3	130,2	143,8	134,0
	2006	144,2	150,1	142,7	158,8	149,0
	2007	161,0	163,8	151,4		158,7
Stavebnictví						
Stavební výroba celkem vč.odhadu	2005	88,2	148,6	161,8	160,8	139,9
	2006	88,7	157,9	173,8	176,1	149,1
	2007	114,2	163,7	173,3		150,3
index (průměr roku 2005=100)						
Ceny						
Spotřebitelské ceny domácnosti celkem- úhrn	2005	99,2	99,6	100,2	100,7	100,0
	2006	102,0	102,5	103,2	102,2	102,5
	2007	103,6	105,0	105,9		104,8
Spotřebitelské ceny - důchodci celkem	2005	99,1	99,6	100,1	101,2	100,0
	2006	102,9	103,8	104,3	103,4	103,6
	2007	105,5	107,1	107,7		106,8
Ceny zemědělských výrobců	2005	101,8	99,9	99,0	99,0	100,0
	2006	97,2	100,7	101,9	105,0	101,1
	2007	110,1	111,7	117,2		113,0
Ceny průmyslových výrobců	2005	100,2	100,0	99,7	99,9	100,0
	2006	100,5	101,2	102,2	102,1	101,5
	2007	103,7	105,4	106,3		105,1
Ceny stavebních prací	2005	99,4	99,8	100,4	101,0	100,2
	2006	101,8	102,6	103,6	104,3	103,1
	2007	105,4	106,5	107,8		106,6
Ceny tržních služeb	2005	99,4	99,8	100,1	100,7	100,0
	2006	102,3	103,7	103,6	103,8	103,3
	2007	104,1	105,4	104,7		104,8
Ceny vývozu	2005	100,2	100,8	99,8	99,2	100,0
	2006	98,3	98,5	99,3	99,2	98,8
	2007	100,2	101,2	101,2		100,9
Ceny dovozu	2005	98,5	100,1	100,7	100,7	100,0
	2006	100,1	100,7	100,9	99,3	100,3
	2007	98,5	100,3	100,4		99,7
Ceny v lesnictví (surové dříví)	2005	100,7	99,9	97,6	101,5	100,0
	2006	104,0	105,1	104,7	109,4	105,8
	2007	124,6	111,6	106,5		114,2

Vývoj základních ukazatelů ekonomiky ČR

Ukazatel	Roky	1.čtvrtletí	2.čtvrtletí	3.čtvrtletí	4.čtvrtletí	Průměr za uvedená čtvrtletí
Zahraniční obchod v mld.Kč 1)						
Vývoz celkem	2005	431,1	476,4	458,4	502,7	467,1
	2006	511,3	526,9	516,4	590,0	536,1
	2007	602,1	613,1	600,3		605,2
z toho: Německo	2005	156,0	162,8	151,9	157,8	157,1
	2006	168,5	170,2	165,2	181,0	171,2
	2007	192,5	189,0	186,0		189,1
Dovoz celkem	2005	407,3	462,8	458,3	501,5	457,5
	2006	487,4	519,0	513,5	584,9	526,2
	2007	563,3	595,6	589,4		582,8
z toho: Německo	2005	128,8	144,3	135,1	142,3	137,6
	2006	144,2	150,4	144,2	160,7	149,9
	2007	161,3	165,9	165,5		164,2
Nezaměstnanost						
Počet uchazečů o zaměstnání	2005	540,5	489,7	503,4	510,4	514,3
- stav koncem čtvrtletí	2006	514,8	451,1	454,2	448,5	474,8
tis.osob	2007	430,5	370,8	365,0		407,0
z toho ženy	2005	271,2	260,4	272,2	265,6	269,0
- stav koncem čtvrtletí	2006	260,5	243,7	249,0	238,7	251,6
tis.osob	2007	226,6	205,5	203,6		220,3
Počet uchazečů o zaměstnání s podporou v nezaměstnanosti	2005	154,7	129,0	126,6	141,8	138,7
- stav koncem čtvrtletí	2006	153,5	123,2	118,6	129,9	133,5
tis.osob	2007	129,6	106,5	103,1		120,9
Volná pracovní místa	2005	55,9	57,0	55,8	52,2	55,7
- stav koncem čtvrtletí	2006	70,5	85,9	97,5	93,4	82,5
tis.osob	2007	107,7	123,3	137,4		115,5
Míra volných pracovních míst v % 2)	2005	1,3	1,5	1,4	1,2	1,4
	2006	1,5	1,9	2,2	2,3	2,0
	2007	2,4	2,7	3,0		2,7
Míra registrované nezaměstnanosti v metodice MPSV v %	2005	9,4	8,6	8,8	8,9	9,0
- stav koncem čtvrtletí	2006	8,8	7,7	7,8	7,7	8,1
	2007	7,3	6,3	6,2		6,9

1) Údaje za rok 2005 jsou definitivní podle uzávěrky k 28.8.2006, údaje za rok 2006 jsou definitivní podle uzávěrky k 28. 8. 2007, údaje za rok 2007 jsou za leden až září zpřesněné podle uzávěrky k 28. 11. 2007.

2) Podíl volných míst na celkov. počtu obsazených a volných míst. Viz kapitola VIII. podkapit. C. Nezaměstnanost